

Změny v sociální oblasti od ledna 2012

<http://www.cmkos.cz/vyklady-nazory-a-stanoviska/3269-3/zmeny-v-socialni-oblasti-od-ledna-2012>

Od ledna 2012 nabyly účinnosti zákon č. 366/2011 Sb., který mění podmínky pro výplatu dávek státní sociální podpory, dávek v hmotné nouzi a příspěvku na péči v oblasti sociálních služeb.

Jednotně se pro všechny tyto systémy mění organizace i způsob výplaty dávek. **O dávkách nově rozhoduje úřad práce. Výplata dávek se realizuje prostřednictvím karty sociálních systémů, dávky však jsou i nadále na žádost příjemce vypláceny v hotovosti nebo zasílány na bankovní účet příjemce.**

Státní sociální podpora

Rodičovský příspěvek

Od ledna 2012 se mění výše rodičovského příspěvku. Doposud si rodič dopředu zvolil dobu jeho pobírání a v závislosti na tom mu byl vyplácen příspěvek v příslušné výši (11 400 Kč měsíčně při čerpání do 2 let věku dítěte, 7 600 Kč při čerpání do 3 let věku dítěte nebo 3 800 Kč při čerpání do 4 let dítěte). Jednou zvolený způsob výplaty již nebylo možno dodatečně změnit.

Nově je rodiči dopředu „přidělena“ částka 220 000 Kč, kterou si v průběhu péče o dítě může vyčerpat. Rodič si výši příspěvku zvolí sám, příspěvek však nesmí být vyšší než jeho předchozí peněžitá pomoc v mateřství. Maximálně může příspěvek činit až 11 500 Kč měsíčně, to se však týká pouze rodiče s předchozím příjmem vyšším než cca 17 000 Kč. Rodič si výši příspěvku může jednou za tři měsíce upravit podle svých potřeb. Výplata příspěvku skončí buď vyčerpáním celkové částky příspěvku (tj. 220 tis. Kč), nebo dovršením čtvrtého roku věku dítěte.

Opatření se negativně dotkne rodiče se zdravotně postiženým dítětem, který doposud mohl čerpat rodičovský příspěvek až do 7 let věku dítěte.

Rodičovský příspěvek budou dostávat i rodiče, jejichž dítě chodí do školky nebo do obdobného zařízení pro děti. Od dvou let věku mohou děti navštěvovat tato zařízení neomezeně. Pro děti do dvou let věku je zavedeno jednotné konto 46 hodin za měsíc, po které může být dítě umístěno ve školce nebo obdobném zařízení péče o děti. Zrušen je tedy dosavadní limit čtyř hodin denně a maximálně pět dnů v měsíci.

Nově se při výplatě rodičovského příspěvku sleduje, zda starší, školou povinné dítě v rodině řádně plní povinnou školní docházku. V případě neplnění této povinnosti se snižuje celková částka rodičovského příspěvku z 220 000 Kč na 197 200 Kč, tj. o 22 800 Kč. Tím se sníží i úroveň sociální ochrany tohoto rodiče.

Příspěvek na bydlení

Doposud nebylo pobírání příspěvku na bydlení nijak časově omezeno. **Nově se do příspěvku zavádí maximální doba pobírání této dávky, a to tak, že v průběhu 10 let může osoba pobírat příspěvek nejvýše po dobu 84 kalendářních měsíců.** Poté již nemá osoba na dávku nárok, a to ani např. při změně bytu. Doba pobírání příspěvku se začíná počítat od ledna 2012, k výplatě příspěvku před tímto datem se nepřihlíží.

Omezení doby výplaty příspěvku na nejvýše 84 měsíců se však netýká osob starších 70 let a osob zdravotně postižených, kterým byla udělena výjimka z této podmínky.

Pomoc v hmotné nouzi

Výplata dávek prostřednictvím karty sociálních systémů nebo poukázkou

U dávek hmotné nouze má nově úřad práce možnost poskytnout část dávky pomocí platební funkce karty sociálních systémů nebo prostřednictvím poukázky tak, aby bylo možno prostředky využít pouze na nákup stanoveného zboží (i přesto, že žadatel o žádá dávku poskytovat např. v hotovosti). Toto opatření se zavádí v rámci ochrany před možným zneužitím dávek.

Zpřísnění podmínek pro nezaměstnané osoby

Uchazeči o zaměstnání, kterému v posledních 6 kalendářních měsících před podáním žádosti o dávku hmotné nouze **byl ukončen pracovněprávní vztah z důvodu, že zvláště hrubým způsobem porušil povinnosti při výkonu práce, je nově zajištěna sociální ochrana pouze na nejnižší úrovni, tj. pouze ve výši existenčního minima.**

Posuzování movitého majetku

Při žádosti o některou dávku hmotné nouze se posuzuje i možnost využití majetku (tj. např. jeho pronájem nebo prodej) tak, aby se žadateli o dávku zvýšil příjem. Dosud se k tomu přistoupilo u nemovitého majetku po 3 měsících a u movitého po 6 měsících. **Nově se bude posuzovat možnost prodeje (nebo jiného využití) již po 3 měsících, a to u obou typů majetku.** Úřad práce tak může po žadateli o dávku např. požadovat, aby prodal auto, čímž se mu zkomplikuje možnost dopravy do zaměstnání, zvláště v odlehlejších oblastech.

Doplatek na bydlení

Stejně jako u příspěvku na bydlení (ze systému státní sociální podpory) se nově i u doplatku na bydlení zavádí maximální doba pobírání této dávky. **V průběhu 10 let může osoba pobírat doplatek na bydlení nejvýše po dobu 84 kalendářních měsíců.** Poté již nemá na dávku nárok, a to ani při změně bytu. Doba pobírání doplatku na bydlení se začíná počítat od ledna 2012, k výplatě doplatku před tímto datem se nepřihlíží.

Omezení doby výplaty doplatku na bydlení na nejvýše 84 měsíců se však netýká osob starších 70 let a osob zdravotně postižených, kterým byla udělena výjimka z této podmínky.

Sociální služby

Od ledna 2012 se změnil způsob posuzování stupně závislosti osoby, která žádá o příspěvek na péči v oblasti sociální služeb. Z dosavadních 36 úkonů, podle kterých se doposud hodnotil stupeň závislosti této osoby, se bude nově posuzovat schopnost zvládat základní životní potřeby v 10 oblastech, např. v oblasti mobility, orientace, komunikace, stravování, péče o domácnost atd.

Příspěvek na péči

Nově se do příspěvku na péči převádí i dosavadní sociální příplatek (z oblasti dávek státní sociální podpory), který pobíraly zdravotně postižené osoby pečující o nezaopatřené děti. (Připomínáme, že ostatním rodinám byl sociální příplatek zrušen již od ledna 2011).

V důsledku toho se od ledna 2012 příspěvek na péči navyšuje o 2 000 Kč měsíčně. Zvýšení příspěvku se však týká pouze dětí mladších 18 let, žijících v příjmově slabé rodině (hranice příjmu pro získání zvýšeného příspěvku je stanovena ve výši dvojnásobku životního minima, tj. jako předcházející sociální příplatek).

Tato změna negativně dopadne na zdravotně postižené rodiče se zdravými dětmi, kterým uvedené navýšení příspěvku na péči nenáleží, přestože doposud při nízkém příjmu sociální příplatek dostávali.

Současně se od ledna 2012 zvyšuje příspěvek na péči pro děti od 1 roku do 18 let věku při středně těžké závislosti - ve II. stupni závislosti se zvyšuje ze současných 5 000 Kč na 6 000 Kč měsíčně.